

UtbildningsdepartementetVetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Uppdrag till Vetenskapsrådet att förbereda ett nationellt samordningsansvar för grundläggande digital forskningsinfrastruktur

Regeringens beslut

Regeringen ger Vetenskapsrådet i uppdrag att förbereda ett nationellt samordningsansvar för grundläggande digital forskningsinfrastruktur.

Uppdraget baseras på det förslag till samordningsansvar för ett antal olika områden inom grundläggande digital forskningsinfrastruktur som Vetenskapsrådet tidigare redovisat (U2025/01486).

Vetenskapsrådet ska analysera och redovisa vilka eventuella förändringar i råd eller andra organ som regeringen eller myndigheten behöver besluta om för att ett samordningsansvar ska fungera ändamålsenligt och effektivt inom föreslagna områden. Av redovisningen ska det framgå hur uppgifter och ansvar bör fördelas, samt vilka överväganden och bedömningar som gjorts.

Vetenskapsrådet ska även lämna förslag på de författningsändringar samt eventuella andra åtgärder som bedöms nödvändiga för ett nationellt samordningsansvar.

Det förberedande uppdraget finansieras inom ramen för befintliga anslag. Uppdragets redovisning kommer användas som utgångspunkt för arbetets fortsatta inriktning.

Vetenskapsrådet ska när uppdraget utförs föra en dialog med konsortiet UniDig. Vidare ska Vetenskapsrådet inhämta synpunkter från Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Rymdstyrelsen, Statens energimyndighet, Verket för innovationssystem, (Vinnova), Kungl. biblioteket, Universitets- och högskolerådet (UHR) samt andra relevanta aktörer.

Vetenskapsrådet ska löpande informera Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Vetenskapsrådet ska senast den 15 september 2026 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

Regeringen uppdrog den 25 juli 2024 till Vetenskapsrådet att lämna förslag om hur svensk e-infrastruktur för forskning (digital forskningsinfrastruktur) kan utvecklas genom samordning och organisatorisk förändring (U2024/01858).

Regeringen motiverade uppdraget med att digital forskningsinfrastruktur är av avgörande betydelse för Sveriges förmåga att vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation. Tidigare utredningar har visat att organiseringen av den svenska digitala forskningsinfrastrukturen präglas av fragmentisering där ansvaret är uppdelat på många organisationer med olika huvudmän, vilket leder till bristande samordning och avsaknad av nationellt strategiarbete.

Vetenskapsrådet redovisade uppdraget den 16 juni 2025 (U2025/01486). En komplettering gällande finansieringsförslag och behov av ett ytterligare uppdrag inkom den 7 oktober 2025.

I redovisningen av uppdraget bekräftar Vetenskapsrådet det behov av samordning som framkommit i tidigare utredningar. Vetenskapsrådet föreslår att myndigheten tilldelas ett samordningsansvar för grundläggande digital forskningsinfrastruktur på nationell nivå. I samordningsansvaret bör följande områden ingå: i) datanätverk och tillhörande tjänster, ii) tillgänglighet, bevarande och återanvändning av forskningsdata, inklusive hantering av metadata, iii) resurser med säkra lösningar för hantering av data,

och iv) resurser för storskaliga beräkningar och tillhörande lagring. Samordningsansvaret bör omfatta den långsiktiga planeringen av tillgången till grundläggande digital forskningsinfrastruktur för forskningssektorns behov. Vetenskapsrådet menar att en central del av samordningen bör vara samverkan med universitet och högskolor, berörda myndigheter och andra relevanta aktörer inom Sverige och internationellt. I ett samordningsuppdrag bör ingå att företräda sektorn i förhållande till andra samhällssektorer samt att företräda Sverige i internationella organisationer kopplade till digital forskningsinfrastruktur.

I den förtydligande redovisning som inkom den 7 oktober 2025 föreslår Vetenskapsrådet att myndigheten ska få ett regeringsuppdrag för att förbereda för ett nationellt samordningsansvar för grundläggande digital forskningsinfrastruktur och utreda behovet av organisationsförändringar.

Svenska universitet och högskolor har under hösten 2025 ingått ett konsortialavtal i syftet att åstadkomma ett effektivare resursutnyttjande vad gäller digital infrastruktur för utbildning, forskning och administration. Konsortiet (UniDig) ska enligt avtalet fungera som lärosätenas gemensamma plattform för att göra strategiska ställningstaganden samt att identifiera och prioritera frågor för samordning.

Skälen för regeringens beslut

Behovet av samordning inom området digital forskningsinfrastruktur kommer att öka i takt med en allt snabbare digitalisering och de möjligheter som denna utveckling skapar för forskning och innovation. Utvecklingen kommer bland annat kräva olika åtgärder och insatser när det gäller hantering och användning av forskningsdata samt ett ökat internationellt samarbete. Vetenskapsrådet bör därför ges i uppdrag att förbereda ett nationellt samordningsansvar för grundläggande digital forskningsinfrastruktur.

För att samordningen ska fungera ändamålsenligt och effektivt är det nödvändigt med en nära samverkan mellan Vetenskapsrådet, universitet och högskolor, forskningsfinansiärer samt andra myndigheter och intressenter. Inom Vetenskapsrådet behövs en organisation som beaktar olika behov och intressen när det gäller grundläggande digital forskningsinfrastruktur. Även möjliga samordningsvinster vad gäller den högre utbildningens behov av system och tjänster bör beaktas. För att förbereda för att ta ett nationellt

samordningsansvar behöver Vetenskapsrådet därför analysera och redovisa vilka eventuella förändringar i råd eller andra organ som regeringen eller myndigheten behöver besluta om för att ett samordningsansvar ska fungera ändamålsenligt och effektivt inom föreslagna områden.

På regeringens vägnar

Lotta Edholm

Per-Erik Yngwe

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/KRIM

Försvarsdepartementet/MF EM

Socialdepartementet/SAM BEM, SL DG

Finansdepartementet/BA, OFA DOF, OFA SFÖ

Klimat- och näringslivsdepartementet/CKS GR1, E HIE, NIM G1

Kulturdepartementet/SNA

Arbetsmarknadsdepartementet/A SV A

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/SMF

E-hälsomyndigheten

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Försvarsmakten

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Kungl. biblioteket

Myndigheten för digital förvaltning

Riksantikvarieämbetet

Riksarkivet

Rymdstyrelsen

Socialstyrelsen

Statens energimyndighet

Statliga universitet och högskolor

Statskontoret

Statistiska centralbyrån

Totalförsvarets forskningsinstitut

Universitets- och högskolerådet

Verket för innovationssystem

Chalmers Tekniska Högskola Aktiebolag

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Sveriges Kommuner och Regioner

Sveriges universitets- och högskoleförbund

UniDig